

Ensipartion toimet tulipalopaikalla: ohje

Ohje yleisimmistä poliisin toimista tulipalotehtävillä
Aku Kämäri

6/2020

Tiivistelmä

Tekijä	Tutkinto
Aku Kämäri	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Ensiapion toimet tulipalopaikalla: ohje	Julkinen
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Olavi Kujanpää Jani Peltola	Toiminnallinen opinnäytetyö
Tiivistelmä <p>Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää poliisille selkeä ohje tulipalotehtäville helpottamaan poliisin työtä. Ohjeen tarkoituksena on, että yhdestä dokumentista löytyy yleisimmät toimenpiteet.</p> <p>Tämä opinnäytetyö sisältää raportin ja produktin. Raportti käsittelee tulipaloja, tilastoja tulipaloista Suomessa sekä Pohjoismaissa, lainsäädäntöä ja poliisin toimenpiteitä tulipalotehtävillä.</p> <p>Opinnäytetyön produkti eli ohje sisältää poliisin ensiapion yleisimpiä toimia tulipalopaikalla tulipalon ollessa aktiivinen sekä tutkinnallisia toimenpiteitä. Ohje on A4 sivun kokoinen ja toimenpiteet ovat listattuna siihen. Toimenpiteiden alle on kirjoitettu lyhyesti miksi ja miten kyseisiä toimenpiteitä tehdään.</p> <p>Aineistoa tätä opinnäytetyötä varten on kerätty teknisessä rikostutkinnassa työskentelevän poliisin haastattelulla. Lisäksi aineistona on käytetty aiheen kirjallisuutta, tilastoja, poliisihallituksen ohjeita ja määräyksiä sekä omia kokemuksia tulipalotehtäviltä.</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
30 + 2 liitesivua	Kesäkuu 2020
Avainsanat <p>Poliisi, Tulipalo, Palonsyöntutkinta, valvonta- ja hälytystoiminta, Tekninen tutkinta, Ensiapio, Ohje</p>	

Sisällys

1.	Johdanto	3
1.1	Työn rajausta	3
1.2	Käsitteitä.....	4
1.3	Aikaisempia tutkimuksia	5
2.	Tietoa ja tilastoja tulipaloista	7
2.1	Tulipalojen syttyminen.....	7
2.2	Tulipalot Suomessa	7
2.2.1	Rakennuspalot.....	8
2.2.2	Liikennevälinepalot.....	8
2.2.3	Maastopalot.....	8
2.3	Suomi ja muut Pohjoismaat.....	9
2.4	Eri viranomaiset palonsyöntutkinnassa	10
3.	Poliisin tehtävät.....	12
3.1	Lainsäädäntöä.....	12
3.1.1	Poliisilaki	12
3.1.2	Pelastuslaki.....	12
3.1.3	Esitutkintalaki	13
3.2	Tekninen tutkinta.....	14
3.3	Valvonta- ja hälytystoiminta	14
3.4	Mahdollisia rikosnimikkeitä tulipalotilanteissa.....	14
3.5	Poliisin tehtävät tulipalopaikalla	16
3.5.1	Toimenpiteitä sammutustyön ollessa aktiivinen	16
3.5.2	Tutkinnallisia toimenpiteitä	17
4.	Prosessi.....	19
4.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	19
4.2	Idea opinnäytetyölle	19
4.3	Opinnäytetyön toteutus.....	20
4.4	Haastattelu	21
4.4.1	Tiivistelmä haastattelusta	22
4.5	Produkti	24
5.	Pohdintaa opinnäytetyöstä	26
5.1	Arviointi	26
5.2	Jatko- ja kehittämisideoita.....	26
6.	Lähteet.....	28
6.1	Internet lähteet	28

6.2	Kirjalliset lähteet	28
6.3	Lait.....	29
	LIITTEET	30

1. Johdanto

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä käsitellään poliisin yleisimpiä toimia tulipalopaikalla. Valitsin opinnäytetyön aiheeksi poliisin toimet tulipalopaikalla, koska aihetta ei ole Poliisiammattikorkeakoulun aiemmissa opinnäytetyöissä tarkasteltu juurikaan. Tämän toiminnallisen opinnäytetyön produktiksi valmistuu ohje poliisin toimista tulipalotehtävillä. Palonsyöntutkintaa on tutkittu aiemmin jonkin verran, mutta kenttäpartioiden toimia tulipalopaikalla ei ole tutkittu niin paljoa. Poliisin toimia tarkastellaan tässä työssä kenttäpartion näkökulmasta ja miten kenttäpartion toimet vaikuttavat poliisin tekemään tekniseen tutkintaan tulipalopaikoilla.

Ennen Poliisiammattikorkeakouluun hakeutumista, mielsin itse tulipalotehtävät aina lähinnä pelastuslaitoksen tehtäviksi. Se johtui varmasti siitä, että pelastuslaitos tekee näkyvää sammutustyötä. Opiskelujen aikana aloin ymmärtämään, että poliisillakin on erittäin tärkeä ja iso rooli tulipalotehtävillä.

Opinnäytetyössäni materiaalina käytän tulipaloihin liittyvää kirjallisuutta ja verkossa olevia aiheeseen liittyviä julkaisuja sekä tilastoja. Käytän myös poliisihallituksen laatimia ohjeita ja asetuksia palonsyöntutkinnasta ja teknisestä tutkinnasta. Käytän myös omakohtaista kokemustani tulipalopaikoilta, jota olen saanut Poliisiammattikorkeakoulun työharjoittelujaksolla nuorempana konstaapelina Hämeen poliisilaitoksella, Lahden pääpoliisiasemalla. Työharjoitteluni aikana Hämeen poliisilaitoksella, valvonta- ja hälytystoiminnan sektorilla ollessani olen ollut tulipalotehtävillä ensipartiossa. Tulipalot ovat olleet hyvin erilaisia toisistaan. Olen ollut esimerkiksi suurella rakennuspalolla ja muutamilla pienemmillä asuntopaloilla.

1.1 Työn rajaus

Kun opinnäytetyöhön on valittu aihe, sen jälkeen seuraa työn aiheen rajaaminen. Rajaaminen kannattaa tehdä hyvin, jotta ei tule tehneeksi turhaa työtä. Rajaamisen ongelmat sijoittuvat työn alkuvaiheisiin. Rajaamista saattaa kuitenkin joskus joutua tekemään ihan opinnäytetyön loppusuorallakin (Hakala, 2004, 62-65).

Työstä on rajattu pois poliisin toimenpiteet muunlaisilla tapahtumapaikoilla, kuten liikenneonnettomuuksilla ja muunlaisilla onnettomuuksilla. Opinnäytetyössä keskitytään vain tulipaloihin ja toimenpiteisiin kyseisillä tehtävillä. Jos työssä

käsiteltäisiin kaikkia onnettomuuksia ja tapahtumia, joissa poliisi suorittaa toimenpiteitä, työstä tulisi aivan liian laaja. Aluksi ajattelin, että rajaan opinnäytetyön koskemaan vain, jotain tiettyä tulipalotyyppiä, mutta poliisin perustoimet ovat lähes samat kaikilla tulipalotehtävillä. Yhteen tulipalotyyppiin keskittymällä voisi kuitenkin saada syvempää näkemystä kyseisen tulipalotyypin toimenpiteistä.

Tuote, ohje, opas tai muu produkti, joka toiminnallisesta opinnäytetyöstä valmistuu, tehdään aina jonkun toisen käytettäväksi. Yksi tärkeä pohdittava osa-alue toiminnallisessa opinnäytetyössä on siis kohderyhmä, jota produkti koskee ja kohderyhmän mahdollinen rajaus. Ammattiasemaa, asemaa työyhteisössä, henkilöiden koulutustaustaa, ikää ja muita ominaisuuksia käytetään määrittämään kohderyhmää. Kohderyhmän määrittäminen auttaa opinnäytetyötä pysymään sille tarkoitetussa laajuudessa (Vilka & Airaksinen, 2004, 38-40).

Opinnäytetyöni pääasiallista kohderyhmää ovat valvonta- ja hälytystoiminnan sektorilla työskentelevät poliisit. Monille kokeneille ja useita tulipalotehtäviä hoitaneille poliiseille työni voi olla vanhan toistoa ja itsestään selvyyttä. Eniten apua työstäni voisi olla työharjoitteluun lähteville poliisiopiskelijoille ja sellaisille poliiseille, joilla ei aikaisempaa kokemusta tulipalotehtävistä ole. Myös palomiehille, ensihoitajille ja kyseisiä aloja opiskeleville työstä voi olla apua saamaan tietoa, miten poliisi toimii tulipalotehtävillä, sillä usein tulipalotehtävillä paikalla on henkilöstöä kaikista edellä mainituista.

1.2 Käsitteitä

Tekninen rikostutkinta

Teknisellä rikostutkinnalla tarkoitetaan suoritettavia toimenpiteitä, joilla hankitaan selvitystä tutkittavana olevaan asiaan. Toimenpiteitä voivat olla esim. valokuvaaminen, näytteiden ottaminen ja käsittely. (Poliisihallitus 2018, määräys, 1)

Kenttäpartio

Poliisin valvonta- ja hälytystoiminnan sektoriin kuuluva, kahdesta poliisista koostuva partio, joka suorittaa hätäkeskuksen välittämiä hälytystehtäviä oman poliisilaitoksensa alueella.

Palonsyyntutkinta

Poliisin suorittamaa tutkintaa, jolla pyritään selvittämään tulipalon syyt. Palonsyyntutkinta voi olla poliisilain alaista poliisitutkintaa tai rikosepäilyn ollessa tapauksessa, esitutkintalain alaista esitutkintaa (Poliisihallitus, 2018, ohje, 3).

Rakennuspalo

Palo, joka on levinnyt syttymiskohdastaan sytyttäen, joko liekehtimällä tai kytemällä rakennuksen rakenteita ja irtaimistoa palamaan. Rakennus on kiinteä tai paikallaan pidettävä rakennelma, rakenne tai laitos. (PRONTO – Dynaaminen koulutuskansio, sivu 15)

Palonsyy

Se tapahtumasarja tai ne olosuhteet, jotka ovat johtaneet palon syttymiseen (Keskusrikospoliisi, 2013, 32).

1.3 Aikaisempia tutkimuksia

Perehdyin omaa opinnäytetyötäni varten aikaisemmin tehtyihin Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetöihin, joissa on käsitelty tulipaloja erilaisista näkökulmista. Aikaisemmin tehtyjä tulipaloaiheisia opinnäytetöitä on tehty Poliisiammattikorkeakoulussa muutamia. Aikaisemmissa töissä ei kuitenkaan ole pääasiallisesti keskitytty poliisin ensipartion toimiin tulipalotehtävillä. Oma opinnäytetyöni saattaa sisältää aiheita, joita edellä mainitut ovat jo tutkineet, mutta omassa työssäni, keskitytään enimmäkseen poliisin kenttäpartion toimintaan tulipalotehtävillä. Esittelen lyhyesti muutamia tulipaloaiheisia opinnäytetöitä ja mitä kyseisissä opinnäytetöissä on pyritty selvittämään ja minkälaisiin johtopäätöksiin töiden tekijät ovat tulleet.

Anttila Henna (2019) on tehnyt opinnäytetyönsä poliisin ja pelastustoimen yhteistyöstä Porissa. Tutkimuksessaan Anttilan tavoite on ollut selvittää tietoa poliisin ja pelastustoimen yhteistyöstä, yhteistyön heikkouksista ja vahvuuksista ja mahdollisista kehittämiskohteista. Anttila sai selville, että yhteistyö Porissa rajoittuu vain yhteisille hälytystehtäville. Yhteistyötä pidetään kuitenkin hyvänä ja poliisin apuun voidaan aina luottaa. Heikkoudeksi selvisi se, että poliisia usein joudutaan odottamaan tehtäväpaikalle

ja se, että poliisille kuuluva liikenteenohjaus jää usein pelastustoimen hoidettavaksi. (Anttila, 2019)

Haapala Teemu (2018) on tehnyt opinnäytetyön: Palokuolemat Helsingissä 2010-luvulla: tutkimus kuolemaan johtaneista tulipaloista ja poliisin palonsyöntutkinnasta. Tutkimuksessaan Haapala tutkii Helsingissä tapahtuneita palokuolemia ja yhtäläisyyksiä niiden sytymissyissä. Haapala myös arvioi, vaikuttaako ikä, sukupuoli tai muut seikat palokuolemaan. Haapala perehtyy tutkimuksessaan palonsyöntutkintaan ja sen laatuun Helsingin poliisilaitoksessa. Haapala päätteli opinnäytetyössään saamistaan tuloksista, että palokuolemat Helsingissä kasaantuvat eri asuinalueiden välillä voimakkaasti. Haapala myös havaitsi, että sukupuolella ei ole kovin suurta merkitystä palokuolemista. Palonsyöntutkinta suoritetaan Haapalan tutkimuksen mukaan Helsingissä pääsääntöisesti hyvin. Haapala havaitsi tutkimuksessaan myös, että itsestään sammuvien savukkeiden tulo myyntii, ei ole vähentänyt tupakoinnin seurauksena aiheutuneita palokuolemia. (Haapala, 2018)

Ränsi Suvi (2018) on tehnyt oman opinnäytetyönsä aiheesta: Palokoirien koulutuksen nykytila, käyttömahdollisuudet ja hyödyt. Ränsi on opinnäytetyössään laadullisia tutkimusmenetelmiä käyttäen tutkinut palokoirien koulutuksen nykytilaa, käyttömahdollisuuksia ja hyötyjä. Ränsi kertoo opinnäytetyössään mielestään erittäin informatiivisesti palokoirista ja niiden koulutuksesta. Ränsi havaitsi työssään, että palokoiria on hyvä väline poliisin toiminnan tueksi. Ränsin tutkimuksen mukaan palokoiran hyödyt Hämeen poliisilaitoksella ovat näennäisiä kuluja suuremmat. Hyvin pidetystä ja koulutetusta palokoirasta voi olla hyötyä, jopa kymmeneksi vuodeksi. Ränsin opinnäytetyöstä ilmenee, että mitä enemmän poliisilla on palokoiria, on niiden käyttö helpompaa ja parempaa. (Ränsi, 2018)

2. Tietoa ja tilastoja tulipaloista

Tässä kappaleessa esittelen hyvin lyhyesti yleistä tietoa tulipalojen syttymisestä ja palamisprosessista. Kappaleessa esitellään myös hieman tilastotietoa Suomessa tapahtuneista erilaisista tulipalotyypeistä, tulipalojen syttymissyistä ja niiden tahallisuudesta. Kappaleessa myös verrataan Suomen tulipalotilastoja muiden Pohjoismaiden tulipalotilastoihin.

Pelastustoimi.fi sivuston turvatietoa välilehdellä, kerrotaan tilastona, että noin 50 % kaikista tulipaloista on ihmisen itsensä aiheuttamia. Ja näistä 50 %, noin 30 % on tahallaan aiheutettuja tulipaloja ja toiset 30 % huolimattomuudella aiheutettuja. (Pelastustoimi.fi/turvatietoa, Luettu 28.04.2020)

2.1 Tulipalojen syttyminen

Palaminen ja palo erotetaan yleensä toisistaan tavallisessa kielenkäytössä. Tulipalolla (palolla) voidaan katsoa tarkoitettavan palamisreaktiota, joka ei ole kontrollissa, eikä sen ole ollut tarkoitus käynnistyä. (Nurmi, 2005, 9.)

Palaminen voidaan määritellä kemialliseksi reaktioksi. Palamisessa palava aine ja hapetin, tyypillisesti ilman happi reagoivat keskenään. Jotta palo voi syttyä ja palaminen myös jatkuisi, tarvitaan riittävästi palavaa ainetta, sopiva määrä happea ja syttymiseen tarvittava energiamäärä lämpönä. Lisäksi hapen ja palavan aineen täytyy synnyttää ja kyetä pitämään yllä itsestään etenevää ketjureaktiota. (Nurmi, 2005, 17)

Lämpö on keskeinen tekijä paloissa kemiallisten reaktioiden lisäksi. Palo tuottaa lämpöä ja lämpö kiihdyttää palamista ja levittää paloa. Lämpö myös haittaa palon sammuttamista. (Nurmi, 2005, 18)

2.2 Tulipalot Suomessa

Rakennuspalot, rakennuspalovaarat, liikennevälinepalot ja maastopalot ovat yleisimpiä tulipaloihin liittyviä hälytystehtäviä. Suomessa oli vuonna 2019, 12 602 tulipaloihin liittyvää hälytystehtävää. Rakennuspalojen osuus niistä oli 2051. Rakennuspalovaarojen osuus oli 3127 ja liikennevälinepalojen osuus oli 2187. Maastopaloja tapahtui Suomessa, vuonna 2019 PRONTON tilastojen mukaan 2920. Maastopalojen suurimmat määrät sijoittuivat huhti- elokuun välille. Kyseisellä aikavälillä tapahtui yhteensä 2663

maastopaloa. Tilastoista vuodelta 2019, löytyy myös kategoria; muut tulipalot. Muita tulipaloja oli yhteensä 2317. (PRONTO, Online tilastot, luettu: 28.04.2020)

2.2.1 Rakennuspalot

Yleisimpiä rakennuspalojen aiheuttajia ovat ihmisen oma toiminta ja koneeseen tai laitteeseen tullut vika. Yleisimpiä syttymissyitä ihmisen oman toiminnan seurauksena ovat ruoan valmistus ja avotuli, esim. tupakointi. Koneisiin ja laitteisiin tulleista vioista sähkövika on yleisin syttymissy. (Pelastustoimen taskutilasto 2014 – 2018)

Ihmisen toiminnasta aiheutuneista rakennuspaloista vuonna 2018 tahallisesti sytytettyiksi paloiksi havaittiin 394. Huolimattomuudesta ja varomattomuudesta johtuvia rakennuspaloja oli 1060. Vahingossa syttyneitä rakennuspaloja oli 947. 98 rakennuspalossa ei saatu tietoa siitä, oliko palo tahallisuudesta, varomattomuudesta ja huolimattomuudesta tai vahingosta johtuva. (Ketola & Kokki, Pelastustoimen taskutilasto 2014 – 2018)

2.2.2 Liikennevälinepalot

Liikennevälinepaloista vuonna 2018 ihmisen toiminnan aiheuttamia oli 359 ja koneiden ja laitteiden aiheuttamia oli 1585. Liikennevälinepaloista tahallisesti sytytettyjä oli 235. Huolimattomuudesta ja varomattomuudesta johtuvia paloja oli vain 54 ja vahinkoja oli myös 54. Vain 16 liikennevälinepalossa ei tilaston mukaan saatu selvyyttä, mistä palon syttyminen johtui. Liikennevälinepaloissa henkilöautot palavat hyvin selkeästi useammin kuin muut liikennevälineet. (Ketola & Kokki Pelastustoimen taskutilasto 2014 – 2018, Luettu 28.04.2020)

2.2.3 Maastopalot

Myös maastopalojen syttymisessä vuonna 2018 ihmisen oma toiminta on tilastokärkenä. Ihmisen toiminnasta johtuvia maastopaloja oli 2288. Niistä tahallisesti aiheutettuja olivat 411. Huolimattomuudesta ja varomattomuudesta johtuvia oli 1112 maastopaloa. Vahingosta aiheutuneita maastopaloja oli 528. Maastopaloja, joiden tahallisuus, vahinko tai huolimattomuus, ei ole tiedossa, oli 337. (Ketola & Kokki, Pelastustoimen taskutilasto 2014 – 2018, Luettu 28.04.2020)

2.3 Suomi ja muut Pohjoismaat

Tässä kappaleessa tarkastelen hieman Suomen tulipalotilastoja verrattuna muihin pohjoismaihin, Ruotsiin, Norjaan, Tanskaan, Viroon ja Islantiin. Tilastot ovat luettu Nordicfirestatistic.org sivustolta. Sivustolta löytyy tilastoja rakennuspaloista ja palokuolemista vuosien 2010 – 2018 ajalta. Sivusto on kyseisten maiden paloviranomaisten yhteistyössä laadittu, jonka tarkoituksena on auttaa vertailemaan maiden välisiä tulipalotilastoja. (Nordicfirestatistics.org, Luettu: 14.06.2020, Käännetty Englannista Suomeksi)

Suomi on tilastojen valossa tulipalotehtävillä mielestäni suhteellisen samalla viivalla muiden Pohjoismaiden kanssa. Väkilukuihin verrattuna tulipalotilastot eivät erityisen suuresti eroa kyseisten maiden välillä pois lukien Viro, jolla selkeästi eniten palokuolemia väkilukuun suhteutettuna.

Sivustolla palokuolemia edellä mainituissa maissa on tarkasteltu miljoonaa asukasta kohden. Vuoden 2018 tilaston mukaan Suomi, Norja, Islanti, Tanska ja Ruotsi ovat hyvin lähellä toisiaan palokuolemissa miljoonaa asukasta kohti. Näiden viiden maan luvut ovat Suomi (9,2), Norja (7,2), Islanti (8,4), Tanska (12,3) ja Ruotsi (7,2) palokuolemaa miljoonaa asukasta kohti. Selkeästi edellä mainituista maista erottuu Viro. Virossa oli vuonna 2018 palokuolemia 37,9 miljoonaa asukasta kohti. Viro erottuu sivuston tilastoissa, jokaisena vuonna selkeästi muista maista palokuolemien määrässä miljoonaa asukasta kohti. Vuosi 2018 oli sivuston mukaan ainut vuosi, vuosina 2010 – 2018, kun Suomen palokuolemat miljoonaa asukasta kohti oli alle 10 lukemassa. Kyseisten vuosien keskiarvo Suomen kohdalla on 12,93 palokuolemaa miljoonaa asukasta kohti. (Nordicfirestatistics.org, Luettu: 14.06.2020)

Kun tarkastellaan palokuolemia, silloin kun niitä ei ole suhteutettuna väestönmäärään voidaan todeta, että Ruotsissa tapahtuu eniten palokuolemia kyseisistä maista. Palokuolemia vuonna 2018 maissa tapahtui Ruotsi (74), Tanska (71), Suomi (51), Viro (50), Norja (39) ja Islanti (3). Keskiarvolta vuosina 2010 – 2018 Suomessa tapahtui 71 palokuolemaa, kun taas naapurimaassamme Ruotsissa vastaava luku oli 92,2 palokuolemaa. Huomiota herättää Islannin lukemat, vuosina 2010 – 2018 vain yhteensä 7 palokuolemaa tilastoissa. Suomessa kyseisten vuosien aikana tapahtui yhteensä 639 palokuolemaa ja aikavälillä korkein yksittäisen vuoden palokuolema määrä oli 86 vuonna 2014. Ruotsissa oli palokuolemia yhteensä 830 kyseisten vuosien aikana. (Nordicfirestatistics.org, Luettu: 14.06.2020)

Sivustolla on tilastoitu myös palokuolemiin johtaneiden palojen syttymissyitä ja syttymispaikkoja kyseisistä maista. Vuosina 2010 – 2018 tapahtuneista palokuolemista Suomi on selkeästi kärjessä, kun palon syttymissyö on ollut tahallaan sytytetty palo. Aikavälillä Suomen 639 palokuolemasta 120 oli seurauksena tahallaan sytytetystä tulipalosta. Vaikka Ruotsilla oli kokonaismääräisesti enemmän palokuolemia (830), heillä vain 80 niistä oli tapahtunut tahallaan sytytettyissä tulipaloissa. Prosentuaalisesti tahallaan sytytettyjä paloja, joista on aiheutunut palokuolema, on kärkimaana Islanti. Islannissa palokuolemia oli yhteensä 7 ja niistä 2 oli tahallaan sytytettyjä paloja, joten tahallaan sytytettyjen palojen prosentiksi saadaan 29 prosenttia. Suomen vastaava prosentti määrä on 19 prosenttia. Virolla on korkein palokuolema määrä väkilukuun suhteutettuna, mutta Viron tahallaan sytytettyjen tulipalojen määrä on sivuston mukaan niinkin pieni kuin kaksi. Joten Virolla on kaikista maista alhaisin prosentti tahallaan sytytettyissä paloissa. Tupakointi osoittautuu tilastoissa monessa maassa yleisimmäksi syttymissyöksi. Palokuolemiin johtaneissa tulipaloissa Ruotsissa on syttymissyö jäänyt tuntemattomaksi 55 prosentissa tapauksista, kun vastaava luku Suomessa on 16 prosenttia. (Nordicfirestatistics.org, Luettu: 14.06.2020)

Tulipalot, joiden seurauksena on ollut palokuolema ovat odotetustikin tapahtuneet yleisimmin kerrostaloissa ja omakotitaloissa jokaisessa tilastoista löytyvässä maassa. Suomessa vuosina 2010 – 2018 tapahtuneita palokuolemia tapahtui kerrostaloissa 168 ja omakotitaloissa selkeästi enemmän 355 palokuolemaa. Ruotsissa palokuolemia oli enemmän kerrostaloissa (357), kuin omakotitaloissa (349). (Nordicfirestatistics.org, Luettu: 14.06.2020)

2.4 Eri viranomaiset palonsyöntutkinnassa

Palontutkinta on parhailaan joukkuepeiliä, jossa eri viranomaiset tuovat mukaan omat vahvuutensa ja erityisasiantuntemuksensa. Palon syyn selviäminen kiinnostaa tyypillisesti eri viranomaisten ja vakuutusalan lisäksi myös ainakin palaneen kohteen haltijaa ja tiedotusvälineitä (Nurmi, 2005, 13).

Muita viranomaisia ja yksityisiä toimijoita, joiden tekemää tutkintaa tulipaloon voi usein liittyä ovat poliisiin lisäksi muun muassa pelastuslaitos, onnettomuustutkintakeskus (OTKES), turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) ja vakuutusyhtiöt. Muita toimijoita voivat olla esim. kunnalliset rakennusviranomaiset, aluehallintovirasto ja liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunta. Myös yksityiset yritykset voivat esim. vakuutusyhtiön toimesta tehdä palojen tutkintaa. (Poliisihallitus 2018, ohje, 7-10)

Pelastuslaitosten tekemä palontutkinta tehdään pelastuslain nojalla. Pelastuslaitoksen tekemän palontutkinnan tarkoituksena on onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen. Tavoitteena on myös pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan syttymissyy, syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet seikat, aiheutuneet vahingot ja niiden laajuuteen vaikuttaneet seikat sekä pelastustoimen kulku. Palon seurausten vakavuus vaikuttaa palontutkinnan laajuuteen (Poliisihallitus 2018, ohje, 8).

Pelastuslaitosten tekemän palontutkinnan päätarkoituksena on tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää pelastuslaitosten valistus- ja neuvontatyössä, valvonnassa ja toiminnan kehittämisessä välittömästi. Yhtenä yleisempänä tarkoituksena on myös tuottaa tilastoja ja tietoa pelastustoiminnan ja paloturvallisuuden kehittämistä ja tehtyjen toimenpiteiden vaikutusten arviointia varten. Poliisi- ja pelastusviranomaiset antavat toisilleen virka-apua (Poliisihallitus 2018, ohje, 8).

OTKES tekee palonsyyn tutkintaa turvallisuustutkintalain 1 §:n nojalla. OTKES:n tekemän tutkinnan tarkoitus on yleisen turvallisuuden lisääminen, onnettomuuksien ja vaaratilanteiden ehkäisy ja vahinkojen torjuminen. He eivät tee tutkintaa oikeudellisen selvittämiseksi. Poliisilla on velvollisuus antaa virka-apua OTKES:lle turvallisuustutkinnassa ja tutkinnan turvaamisessa. Tietojen antaminen turvallisuustutkintaa tekeväälle, asiaan liittyvistä poliisi- ja esitutkinta-aineistoista sekä kuolemansyynselvittämisestä salassapitosäännösten estämättä kuuluu myös poliisin velvollisuuksiin. (Poliisihallitus 2018, ohje, 8)

TUKES tekee tutkimuksiaan lain vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta sekä sähköturvallisuuslain nojalla. Poliisilla on velvollisuus antaa myös sähköturvallisuusviranomaiselle virka-apua. Virka-apu liittyy lähinnä sähköturvallisuusviranomaisen tekemän tutkinnan turvaamiseen. (Poliisihallitus 2018, ohje, 9)

Vakuutusyhtiöt ovat itsenäisiä asiaa tutkivia tahoja ja niiden tekemä tulipaloihin liittyvä tutkinta tehdään vakuutuksen ottajan ja vakuutuksen myöntäjän välisen sopimuksen perusteella. Vakuutusyhtiö voi myös olla asianomistajana tai muuna asianosaisena poliisin tekemässä poliisitutkinnassa tai esitutkinnassa. (Poliisihallitus 2018, ohje, 9)

3. Poliisin tehtävät

3.1 Lainsäädäntöä

Tässä kappaleessa avaan hieman lainsäädäntöä sekä poliisihallituksen laatimia ohjeita ja määräyksiä, joiden perusteella poliisi toimii tulipalotehtävillä. Kappaleessa esitellään myös yleisimpiä rikoslain nimikkeitä, jotka voivat tulla kyseeseen tulipaloihin liittyvissä rikoksissa.

3.1.1 Poliisilaki

Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä. (Poliisilaki 22.07.2011/872, 1 luku, 1 §, 1 mom.)

Tulipalotehtävät kuuluvat myös poliisin hälytystehtävien hoitamiseen. Hätäkeskus välittää tulipalotehtävät, niin kuin kaikki muutkin hälytystehtävät.

Poliisitutkinnalla tarkoitetaan muuta poliisin toimitettavaksi laissa säädettyä tutkintaa kuin rikoksen takia toimitettavaa esitutkintaa. Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisin on toimitettava poliisitutkinta, jos se on ilmoituksen perusteella tai muusta erityisestä syystä tarpeen kadonneen henkilön löytämiseksi taikka **palonsyyn selvittämiseksi**. (Poliisilaki 22.07.2011/872, 6 luku, 1 §)

3.1.2 Pelastuslaki

Myös pelastuslaissa on säädetty poliisin velvoitteesta suorittaa poliisitutkinta palonsyyn selvittämiseksi. Poliisin on toimitettava poliisilain 872/2011 6 luvun, 1 §:n mukainen poliisitutkinta palonsyyn selvittämiseksi sellaisissa tulipaloissa, joista seurauksena on ollut *henkilön kuolema, vakava henkilövahinko tai huomattava omaisuusvahinko*. (Pelastuslaki 29.4.2011/379, 41 §, 5 mom.)

Pelastuslain 41 §, 5 momentissa mainittu henkilön kuolemalla eli palokuolemalla tarkoitetaan kuolemaa, jonka on aiheuttanut tulipaloksi katsottavasta tapahtumasta suoranaisesti johtuneet vammat, joista kuolema on seurannut kolmenkymmenen

vuorokauden kuluessa (Poliisihallitus, 2018, ohje, 4). Tapauksissa, jossa muusta syystä kuolleen henkilön ruumiiseen on kohdistunut palon vaikutuksia, ei lasketa palokuolemiksi. Sellaisissa tapauksissa, jossa ruumiiseen kohdistuneet vammat ovat epäsuorasti aiheutuneet tulipalosta, lasketaan palokuolemiksi. Tämänlaisia tapauksia voivat olla esimerkiksi rakennuksen sortuminen tulipalon seurauksena tai putoaminen tulipaloa paetessa. (Poliisihallitus, 2018, ohje, 4)

Huomattava omaisuusvahinko, on määrältään yli 200 000 euroa. Suurpaloksi kutsutussa palossa, on täytynyt aiheutua merkittäviä vahinkoja ympäristölle tai merkittäviä aineellisia vahinkoja. (Poliisihallitus, 2018, ohje, 4)

Vakava henkilövahinko tarkoittaa tilannetta, jossa tulipalon takia suorasti tai epäsuorasti, henkilö saa sellaisen vamman, jonka seurauksena hän tarvitsee sairaalahoitoa yli 48 tuntia ja hoito on aloitettu enintään 7 päivän kuluessa vamman saamisesta. Henkilöllä, jolla on esimerkiksi luunmurtuma, vakava verenvuoto, sisäelinvamma, pahat palovammat, hermo-, lihas- tai jännevamma tai muita isoja vammoja luetaan vakavasti loukkaantuneeksi. (Poliisihallitus, 2018, ohje, 4)

3.1.3 Esitutkintalaki

Esitutkintalain 3 luvun 3§:n 1 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty (Poliisihallitus, 2018, ohje, 3). Tulipaloihin liittyviä rikosnimikkeitä ja tunnusmerkistökiteijöitä olen hieman avannut alempana, kts. kappale 3.4.

Esitutkintalain mukaista palonsyyn selvittämiseksi tehtävää tutkintaa on myös esitutkintalain 3 luvun 3§:n 2 momentin mukainen selvitys (Poliisihallitus, 2018, ohje, 3). Esitutkintalain mukaisessa palonsyyn selvittämisessä tutkinnan sisältö ja laajuus määräytyy esitutkintalain 1 luvun 2§:n mukaisesti (Poliisihallitus, 2018, ohje, 3).

Ennen esitutkinnan aloittamista esitutkintaviranomaisen on tarvittaessa selvitettävä 1 momentissa tarkoitettuun rikosepäilyyn liittyvät seikat erityisesti siten, että ketään ei aiheuttomasti aseteta rikoksesta epäillyn asemaan ja että asian sitä edellyttäessä voidaan tehdä 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu ratkaisu esitutkinnan toimittamatta jättämisestä (Esitutkintalaki 22.7.2011/805, 3 luku 3§, 2 mom.).

3.2 Tekninen tutkinta

Tekninen rikostutkinta on yleisjohtajan tai tutkinnanjohtajan alaisuudessa suoritettavia toimenpiteitä. Toimenpiteillä hankitaan selvitystä rikokseen, onnettomuuteen, poliisitutkintaan, muun tapahtuman esitutkintaan tai annettavaan virka-apuun. Toimenpiteitä, joilla selvitystä hankitaan ovat kuvaaminen, näytteiden ottaminen, piirroksien laatiminen tai muut vastaavat tavat. Myös teknisissä rikostutkimuskeskuksissa tehtävä näytteiden käsittely on teknistä rikostutkintaa. (Poliisihallitus 2018, määräys, 1)

3.3 Valvonta- ja hälytystoiminta

Usein poliisin ensimmäinen partio, joka saapuu tulipalopaikalle, on valvonta- ja hälytystoiminnan partio, eli niin sanottu kenttäpartio. Kenttäpartiota ei käytännössä voida varustaa sellaisilla välineillä, että työskentely tulipalopaikalla olisi turvallista kaikissa tilanteissa. Tämän vuoksi kenttäpartioiden toiminnalle ei voida asettaa samanlaisia vaatimuksia kaikkiin olosuhteisiin. Kenttäpartio pystyy kuitenkin suorittamaan monia alustavia toimenpiteitä tulipalopaikalla kertakäyttöisten suojavälineiden avulla. (Poliisihallitus, 2018, ohje, 11)

3.4 Mahdollisia rikosnimikkeitä tulipalotilanteissa

Tässä esittelen lyhyesti, minkälaisia rikoslain nimikkeitä voi tulla tulipalotilanteissa, joissa on rikosepäily. Nimikkeistä selviää minkälaisia tuomioita kyseisistä teoista voi seurata. Esittelen myös tunnusmerkistötekijöitä kyseisiin rikosnimikkeisiin.

Varomaton käsittely RL, 44, 12§ – Joka tahallaan tai huolimattomuudesta lain tai lain nojalla annetun säännöksen vastaisesti taikka muuten varomattomalla tavalla käyttää, käsittelee tai säilyttää tulta siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle taikka, että siitä on vaaraa toisen omaisuudelle, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, varomattomasta käsittelystä sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. (RL, 44, 12§)

Tunnusmerkistötekijöinä vähintäänkin huolimaton teko, mutta voi myös olla tahallinen. Varomaton käsittely edellyttää tulen käsittelyä. Esimerkkinä silitysraudan käsittely ei ole tulen käsittelyä, mutta kynttilän tai hehkuvan tupakan käsittely on. Tunnusmerkistötekijöinä on myös abstrakti vaara toisen hengelle tai terveydelle tai konkreettinen vaara toisen omaisuudelle. (Sisä-Suomen poliisilaitos, 2020, ohje, 6-7)

Tuhotyö RL, 34, 1§ – Joka sytyttää tulipalon, siten, että teko on omiaan aiheuttamaan yleistä hengen tai terveyden vaaraa taikka, että siitä on yleistä erittäin huomattavan taloudellisen vahingon vaaraa, on tuomittava tuhotyöstä vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi. Yritys on rangaistava. (RL 34, 1§)

Tunnusmerkistökiteijöitä ovat tahallinen sytyttäminen, huolimattomuus ei kelpaa. Tahallisuuden tulee kattaa myös seuraus. Eli tekijän tulee vähintään pitää sytyttämisestä johtuvaa yleistä vaaraa varsin todennäköisenä. Tuli ei ole hallinnassa, ja leviämisestä on kokemusperäinen vaara. Tuhotyön tunnusmerkistöön sopivat kaikki tahalliset sytyttämistavat. (Sisä-Suomen poliisilaitos, 2020, ohje, 8-9)

Törkeä tuhotyö RL, 34, 3§ – Jos tuhotyö tai liikennetuhotyö tehdään aiheuttaen suurelle ihmismäärälle vakavaa hengen tai terveyden vaaraa ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksen tekijä on tuomittava törkeästä tuhotyöstä vankeuteen vähintään kahdeksi vuodeksi ja enintään 10 vuodeksi. (RL, 34, 3§)

Törkeässä tuhotyössä tunnusmerkistökiteijät ovat samat, kuin tavallisessa tuhotyössä. Törkeässä tuhotyössä vaaditaan konkreettinen vaara suurelle ihmismäärälle ja suuren ihmismäärän tulee todella olla vaaran piirissä, joka aiheutuu tulipalosta. (Sisä-Suomen poliisilaitos, 2020, ohje, 9)

Yleisvaaran tuottamus RL, 34, 7§ – Joka tahallaan tai huolimattomuudesta tekee 1, 2 tai 4 §:ssä mainitun teon, on tuomittava, jos asianomaisessa säännöksessä tarkoitettu vaara johtuu tekijän huolimattomuudesta, yleisvaaran tuottamuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi (RL, 34, 7§). Edellä mainitut 1, 2 ja 4 pykälät ovat tuhotyö (1§), liikennetuhotyö (2§) ja terveyden vaarantaminen (4§).

Tunnusmerkistökiteijöinä tahallinen tulipalon sytyttäminen tai huolimattomuudesta aiheutuva tulipalon syttyminen. (Sisä-Suomen poliisilaitos, 2020, ohje, 10)

Törkeä yleisvaaran tuottamus RL, 34, 8§ – Jos yleisvaaran tuottamuksessa aiheutetaan suurelle ihmismäärälle vakavaa hengen tai terveyden vaaraa ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikosentekijä on tuomittava törkeästä yleisvaarantuottamuksesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi (RL, 34, 8§).

Törkeässä yleisvaaran tuottamuksessa vaarantamisarviointi on vastaava, kuin törkeässä tuhotyössä. (Sisä-Suomen poliisilaitos, 2020, ohje,10)

Vakuutuspetos RL, 36, 4§ – Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudettoman vakuutuskorvauksen sytyttää tuleen palovakuutetun omaisuuden, on tuomittava, jollei hän lisäksi vakuutuskorvauksen saamiseksi syyllisty samaa omaisuutta koskevaan petosrikokseen tai sellaisen rikoksen yritykseen, vakuutuspetoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi (RL, 36, 4§)

3.5 Poliisin tehtävät tulipalopaikalla

Tässä kappaleessa kerron yleisimpiä poliisin operatiivisia ja tutkinnallisia toimenpiteitä tulipalopaikoilla. Toimenpiteitä on myös kirjoitettu tämän toiminnallisen opinnäytetyön tuotteeseen, jossa asiat on kirjoitettu hieman lyhyemmin. Näitä yleisimpiä tehtäviä on tullut ilmi tekemässäni haastattelussa, kirjallisuudessa ja poliisihallituksen ohjeissa ja määräyksissä sekä tulipalotehtävillä, joilla itse olen ollut.

Pääsääntöisesti poliisi käy aina tulipalopaikoilla ja paikalle ensimmäisenä tuleva partio on valvonta- ja hälytystoiminnan sektorin partio.

Toimenpiteet, joita poliisi tulipalopaikoilla tekee tai ei tee, riippuu myös monesti siitä, kuinka laaja tulipalo on. Pienemmillä tulipalotehtävillä, poliisille ei välttämättä, jää muuta tehtävää, kuin käydä paikalla, ottaa tarvittavat valokuvat palaneesta kohteesta ja kirjata asiasta ilmoitus. Suuremmilla tulipalotehtävillä poliisin läsnäololle voi olla tarvetta useita tunteja. Suuremmilla tulipalotehtävillä, joiden sammutustyöt kestävät pitkään ja palo on erittäin laaja, poliisin ensipartiolla ei välttämättä ole mahdollisuutta edes päästä kohteeseen sisälle. Silloin on tärkeää kysyä kohteesta käyneiden pelastuslaitoksen sammuttajien, savusukeltajien ja pelastustoimen johtajien havaintoja kohteesta.

Poliisin ensisijaisia toimenpiteitä aktiivisena olevan sammutus- ja pelastusoperaation alkuvaiheessa, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ovat liikenteenohjaus, lisävahinkojen syntymisen estäminen, palopaikan eristäminen ja palokunnan häiriöttömän toiminnan turvaaminen (Nurmi, 2005, 14).

3.5.1 Toimenpiteitä sammutustyön ollessa aktiivinen

Liikenteenohjaus – Liikenteenohjausta voidaan tarvita usein tulipalopaikoilla. Liikenteenohjaus kuuluu poliisin tehtäviin. Monesti pelastustoiminnan henkilöstö avustaa liikenteenohjauksessa, koska heillä on paikalla useita henkilöitä, kun poliisilla

yleisesti vain yksi partio, jolla on muitakin tehtäviä. Liikenteenohjauksen tarve voi riippua mm. palon sijainnista tai muun liikenteen määrästä.

Paikan eristäminen – Tulipalot ja niiden sammutustyöt kiinnostavat ihmisiä ja mediaa. Tapahtumapaikan eristäminen on hyvä keino turvata pelastustoiminnan häiriötöntä toimintaa sekä myös uteliaiden ihmisten omaa turvallisuutta. Paikan ja alueen eristämiseen poliisi saa toimivallan Poliisilain, 2 luvun, 8§:stä.

Palokunnan häiriöttömän toiminnan turvaaminen – Tärkeä tehtävä on turvata palokunnan häiriötön toiminta. Sivulliset pitää pyrkiä saamaan pois alueelta, jossa palokunta toimii. Palokunnan pitää saada keskittyä pelastus- ja sammutustöihin ilman häiriötä.

Lisävahinkojen syntymisen estäminen – Poliisin toimiin kuuluu myös lisävahinkojen syntymisen estäminen. Tulipalopaikka pitää eristää, siten, että lisävahinkoja ei pääse syntymään.

3.5.2 Tutkinnallisia toimenpiteitä

Matkalla kohteeseen – Poliisin ensipartion ollessa matkalla palokohteeseen on hyvä kiinnittää huomiota vastaan tuleviin autoihin, etenkin, jos on saatu etukäteen tietoa esim. pelastuslaitokselta, että palo on mahdollisesti tahallaan sytytetty tai paikalta on poistunut joku.

Valokuvaus – Valokuvaaminen on yksi tärkeimpiä tutkinnallisia toimenpiteitä, joita poliisin tulee tehdä tulipalopaikoilla. Valokuvia on hyvä ottaa mieluummin paljon, kuin liian vähän. Valokuvista pystyy päättämään palon leviämistä ja olosuhteita, jotka ovat palon aikana vallinneet. Heti tulipalopaikalle tullessa on hyvä ottaa heti muutamia kuvia, jotta tutkinta pystyy niiden avulla päättämään silloisen palon tilanteen ja miten se on levinnyt siitä.

Valokuvaamiseen sain hyvän ohjeen haastattelussa teknisen rikostutkinnan poliisilta. Esimerkkinä rakennuspalo. Rakennus olisi paras kuvata sen jokaiselta kulmalta, tarpeeksi kaukaa, siten että jokaiselta kulmalta otetusta kuvasta näkyy rakennuksen molemmat sivut. Näin koko rakennus tulee kuvattua laajasti. Mahdollisuuksien mukaan voi kuvata vielä 360 astetta rakennuksen ympäriltä. Kulmista otetut kuvat silti oleellisimmat.

Silminnäkijöiden/todistajien puhutus – Silminnäkijöiltä ja todistajilta voidaan saada arvokasta tietoa palon alkuvaiheista ja etenemisestä. Oleellisia kysymyksiä on, että kuka havaitsi palon, milloin havaitsi palon, miten havaitsi palon, näkyikö esim. savua tai liekkejä, näkikö ketään poistuvan paikalta. Tärkeää on myös kysyä missä paloi, savun tai liekkien väri ja korkeus, yrittikö kukaan sammuttaa paloa ennen palokunnan paikalle tuloa.

Kohteessa olleen henkilön puhutus – Asuntopaloissa, jossa ihminen on ollut sisällä palon alkaessa, voi häntä olla vaikea puhuttaa paikan päällä. Henkilö saattaa olla jo ensihoidon hoidettavana tai matkalla sairaalaan poliisin tullessa paikalle. Jos mahdollista päästä puheille, henkilö voidaan lisäksi puhalluttaa. Henkilöltä kysytään tietääkö hän mistä palo lähti, miten havaitsi palon, mistä palo alkoi, missä hän oli palon alkaessa ja mitä hän teki. Oliko paikalla kynttilöitä tai tupakoitu.

Yleiset tiedot kohteesta – Kohteesta tulee selvittää kuka sen omistaa, kuka kohdetta hallitsee, mitä on vaurioitunut, onko kohteessa ollut mitään poikkeavaa lähiaikoina. Mahdollisuuksien mukaan voi selvittää onko kohteessa varastoitu palavia aineita tai onko kohteessa tehty sähkö- tai tulitöitä lähiaikoina.

Onko kohteessa murtojälkiä – Ensipartio voi tilanteen salliessa tarkastaa onko kohteessa havaittavissa murtojälkiä. Palokunnalta voi myös selvittää ovatko he joutuneet murtamaan jotain päästäkseen kohteeseen.

4. Prosessi

4.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Ammattikouluissa tehdyt opinnäytetyöt ovat hieman kärjistäen, joko tutkimustyyppisiä opinnäytetöitä tai kehittämistöitä. Tutkimustyyppisiä opinnäytetöitä ovat kysely- ja haastattelututkimukset. (Hakala, 2004, 21)

Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista tai toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä (Vilka & Airaksinen, 2004, 9). Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla esimerkiksi ohje, kirja, vihko, järjestetty tapahtuma tai muita vastaavia. Vilka & Airaksinen (2004) kirjoittavat, että toiminnallisen opinnäytetyön tulisi olla työelämälähtöinen ja käytännönläheinen ja, että toimeksiantaja olisi suositeltavaa toiminnallisiin opinnäytetöihin. Oma opinnäytetyöni ei ole toimeksi annettu, mutta se kuitenkin on työelämälähtöinen ja käytännönläheinen poliisialalla. (Vilka & Airaksinen, 2004, 9-16)

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön produktiksi valmistuu ohje, johon tulee listattuna yleisimpiä poliisin toimia tulipalopaikalla. Ohjeeseen tulee toimenpiteitä, joita poliisin kannattaa huomioida operatiivisesta ja tutkinnallisesta näkökulmasta. Ohjeen tarkoitus on toimia poliisien toiminnan tukena tulipalopaikoilla. Ohjeen lukemalla saa hyvän käsityksen tulipalopaikan oleellisimmista toimenpiteistä, vaikka aikaisempaa kokemusta tulipalotehtävistä ei juurikaan olisi.

4.2 Idea opinnäytetyölle

Mielenkiintoni opinnäytetyöni aihetta kohtaan heräsi enimmäkseen oman työharjoitteluni aikana vastaan tulleissa tulipalotehtävissä, mutta aikaisempi kiinnostus pelastusalaan vaikutti myös aiheen valintaan. Pelastusala oli myös yksi mieleissäni olevista uramahdollisuuksista ennen Poliisiammattikorkeakouluun pääsyä.

Työharjoittelussani alkuvaiheessa olin valvonta- ja hälytystoimintasektorilla nuorempana konstaapelina ja partiolleni tuli tehtäväksi mennä suurelle rakennuspalopaikalle. Minulla ei niin aikaisessa vaiheessa työharjoittelua ollut yhtään kokemusta tulipalotehtävistä ja mitä kaikkia toimenpiteitä poliisin pitää tapahtumapaikalla tehdä. Koulun aikana ei muistaakseni kovinkaan laajasti asiaa käsitelty, joten ajattelin, että jonkinlaisesta ohjeesta tai muistiosta voisi olla hyötyä,

muille harjoitteluun lähteville Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoille. Halusin opinnäytetyössäni selvittää kenttäpartion tärkeimpiä tehtäviä tulipalopaikoilla ja miten kyseiset tehtävät voivat vaikuttaa palonsyöntutkintaan.

Minulla oli myös useita muita aiheita mielessäni, joista voisin tehdä opinnäytetyöni. Muut aiheet, jotka minulla oli mielessäni, olivat enimmäkseen tutkimuksellisia aiheita, joten valitsin tämän toiminnallisen opinnäytetyön tekemisen, koska halusin tehdä opinnäytetyön, josta muodostuu jokin lopputuotos.

4.3 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyön kirjoittaminen koetaan usein hankalaksi, vaikka se ei sitä välttämättä ole. Usein kyseessä on toimeen ryhtymättömyyden ongelma kirjoittajalla. Myöskin se voi hankaloittaa, että työtä ei ole osattu hahmottaa oikein ja jakaa loogisiksi työvaiheiksi. (Kananen, 2015, 16)

Itselläni opinnäytetyöprosessin alkuvaiheissa muodostui ongelmaksi juurikin Kanasen (2015) yllä kirjoittamat asiat. Aiheeni muuttui omassa päässäni useaan eri muotoon, näkökulmaan tai tutkimustapaan lähes päivittäin. Koska aihe muuttui mielessäni koko ajan, oli myös opinnäytetyöprosessin aloittaminen vaikeaa. Henkilökohtainen tiedon ja taidon puute opinnäytetöiden tekemisestä myös vaikeutti aloittamista.

Opinnäytetöissä, joissa aihe työlle on kehitelty itse, eikä sitä ole saatu toimeksiantona, aiheen valintaa tehdessä kriteerinä kannattaa pitää ajankohtaisuutta. Aihevalinta koostuu kahdesta osasta, ajankohtaisen tai muuten perustellun aiheen valinnasta. Sen jälkeen tulee saada lukija uskomaan, että aihe todella on ajankohtainen. (Hakala, 2004, 48-49)

Oman opinnäytetyöni aihe on mielestäni lähes aina ajankohtainen, sillä tulipalot koskettavat monia ihmisiä, joka vuosi, eikä tulipaloista tulla luullakseni koskaan pääsemään lopullisesti eroon. Aikaisempia opinnäytetöitä, joissa perehdytään pääosin poliisin kenttäpartion toimiiin tulipalopaikoilla ei ole juurikaan tehty Poliisiammattikorkeakoulussa, jonka vuoksi mielestäni aihe on myös mielestäni ajankohtainen. Koska ensipartion toimista tulipalopaikalla ei aiemmin juurikaan ole tehty opinnäytetöitä, tämä toiminnallinen opinnäytetyö tuottaa ohjeen lisäksi aihepiiriin kuuluvaa lisämateriaalia, jota joku muu aiheeseen liittyvää opinnäytetyötä tekevä henkilö, voi käyttää hyödykseen.

Ennen opinnäytetyön kirjoittamisprosessia aloittamista, pyrin etsimään mahdollisimman paljon lähteitä valmiiksi ylös itselleni. Etsin lähteitä kirjallisuudesta ja paljon myös internetistä. Hyviksi lähteiksi huomasin myös Poliisihallituksen laatimat ohjeet ja määräykset, jotka tähän kyseiseen aiheeseen liittyvät. Lainasin myös materiaaliksi Poliisiammattikorkeakoulun kirjastosta opinnäytetöihin liittyvää kirjallisuutta. Opinnäytetyössä esittelemäni tilastotiedot löytyivät internetistä Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTOSTA. Äärimmäisen hyvänä lähteenä toimi Veli-Pekka Nurmen kirjoittama Palontutkinnan perusteet teos. Siinä on erittäin hyvin ja kattavasti kuvattu poliisin ja pelastuslaitoksen toimia tulipaloihin liittyvissä tehtävissä.

Opinnäytetyötäni varten lisämateriaalin ja asiantuntijanäkemyksen saamiseksi haastattelin poliisiorganisaatioon kuuluvaa kokenutta poliisia, joilla on kokemusta tulipalotehtäviltä teknisessä rikostutkinnassa sekä kentällä. Haastatteluista sain uutta ja arvokasta informaatiota, poliisin toimista.

4.4 Haastattelu

Haastattelin yhtä poliisia tätä toiminnallista opinnäytetyötä varten. Haastattelun tarkoituksena oli saada opinnäytetyötä varten lisämateriaalia kirjallisten lähteiden ja sähköisten lähteiden lisäksi sekä saada tutkinnallinen näkökulma siihen, miten ensipartion tulipalopaikoilla tekemät toimet voivat vaikuttaa. Minulla ei itselläni ollut työharjoitteluni tutkintajaksolla yhtään tulipaloiheista juttua tutkittavana, joten haastattelu oli tärkeä, sen näkökulman saamiseksi. Haastattelun yhtenä tarkoituksena oli myös saada kokonaiskuvaa palonsyöntutkinnasta, sen alkutilanteesta loppuun saakka.

Henkilö, jota haastattelin tätä toiminnallista opinnäytetyötä varten, on teknisessä rikostutkinnassa työskentelevä poliisimies. Haastateltava on toiminut teknisessä rikostutkinnassa kymmenisen vuotta. Ennen tekniseen tutkintaan siirtymistä, hän on toiminut poliisina kentällä myös kymmenisen vuotta. Hänellä on kokemusta useista palonsyöntutkinnoista ja hän on hankkinut erityisosaamista palonsyöntutkintaan hakeutumalla ja osallistumalla useille palonsyöntutkinnan kursseille.

Haastattelu toteutettiin kasvotusten ja haastattelu kesti noin yhden tunnin. Olin lähettänyt haastateltavalle laatimani haastattelurungon etukäteen tutustuttavaksi, jotta itse haastattelutilanteessa päästiin suoraan asian ytimeen. Nauhoitin haastattelut kahteen eri puhelimeen, siltä varalta, että, jos haastattelu olisi vain yhdessä puhelimesta ja puhelin katoaisi, hajoaisi tai tiedosto muuten vain poistuisi, joutuisin tekemään haastattelun

uudelleen. Haastattelun äänittäminen oli mielestäni paras mahdollinen tapa toteuttaa haastattelua, sillä pystyin keskittymään haastatteluun kokonaan, eikä minun tarvinnut keskittyä muistiinpanojen tekemiseen tai haastattelun kirjaamiseen kesken kaiken. Haastattelussa etenimme lähettämäni haastattelurungon mukaan ja kysyin tarkentavia kysymyksiä, jos niitä tuli mieleen ja haastattelu oli muutenkin hyvin vapaata keskustelua. Tämä tyyli toimi mielestäni hyvin, eikä haastattelu ollut pelkkää kysymys ja vastaus tyyliä.

Haastattelussa kysyin kysymyksiä liittyen poliisin palonsyöntutkintaan ja toimenpiteisiin, jota se pitää sisällään. Kysyin myös haasteista, joita palonsyöntutkinnassa voi tulla vastaan. Minulla oli jo tietoa poliisin ensipartion toimista tulipalopaikalla, joten koin, että palonsyöntutkinnasta on hyvä saada lisätietoa, jotta saan ohjeeseen tutkinnallisia toimenpiteitä, joihin ensipartion kannattaa kiinnittää huomiota tulipalotehtävillä.

En litteroinut äänittämääni haastattelua kokonaan, vain oleellisimmat osat, joita tähän työhön tarvitsin. Toiminnallisissa opinnäytetöissä litterointi kannattaa keskittää sisällön tuottamisessa tarvittuun tietoon, joka on kohderyhmän näkökulmasta mielekästä (Vilka & Airaksinen, 2004, 64).

4.4.1 Tiivistelmä haastattelusta

Haastattelun alussa kysyin haastateltavan työhistoriaa poliisissa. Hän on toiminut noin kymmenen vuotta vanhempana konstaapelina teknisessä tutkinnassa ja sitä ennen noin 10 vuotta kenttäpoliisina. Hänen mukaansa tulipalopaikkoja, joihin tekniikka lähtee tekemään palonsyöntutkintaa, tulee arviolta noin 50 vuodessa Päijät-Hämeen alueella. (Haastateltava, 09.04.2020)

Haastateltava kertoi, että ennen tulipalopaikoille lähtöä poliisilaitoksella katsotaan minkälaisia tehtävät ovat olleet, luetaan ilmoitukset niistä ja katsotaan ensipartion ottamia kuvia tapahtumapaikalta. Kuvien avulla saa hyvän käsityksen tapahtumapaikasta jo ennen sinne pääsyä. Hyvin otetut kuvat voivat omalla tavallaan antaa jo laitoksella suuntaa tutkimuksiin. Toisaalta kohde on voinut palaa niin voimakkaasti, että kuvista on vaikea päätellä etukäteen mitään. (Haastateltava, 09.04.2020)

Tekniset tutkijat eivät mene paikalle palon ollessa aktiivinen, vaan sitten, kun palo on sammunut ja paikalta on lämmöt, noki, savu ja palokaasut laskeutuneet, jotta siellä

voidaan työskennellä. Haastateltava kertoi, että paikka kuvataan uudelleen ja kuvaaminen voidaan jakaa siten, että toinen kuvaa paikan dronella ilmasta ja toinen digikameralla maan tasalta. Kuvista pystyy jälkikäteen hahmottamaan laitoksella paljon ja tietokoneiden avulla zoomaamaan kiinnostaviin kohtiin. Paikalla taltioidaan mahdollisia palonäytteitä ja paikalle voidaan kutsua palokoira. Näytteet pakataan poliisilaitoksella ja kuljetetaan keskusrikospoliisille tutkittavaksi. (Haastateltava, 09.04.2020)

Tekninen tutkinta ei tee palonsyöntutkintaa itsenäisesti vaan taktisen tutkinnan kanssa ja tutkintaa johtaa tutkinnan johtaja. Palonsyöntutkinnassa voi olla mukana myös muita toimijoita. Pelastuslaitos ja vakuutusyhtiöt voivat olla mukana tutkinnassa. Esimerkiksi sähköpaloissa voidaan pyytää sähkömies avuksi paikalle. Päijät-Hämeessä poliisin tekninen ja taktinen tutkinta sekä pelastuslaitoksen palontutkinnan ryhmä kokoontuu vuosittain. (Haastateltava, 09.04.2020)

Valokuvaamisen tärkeys toistuu haastattelussa useaan otteeseen. Ensipartion olisi hyvä ottaa valokuvat tulipalon vaiheesta heti paikalle saavuttua. Ensipartion kuvista tekniset tutkijat myös näkevät missä on palanut voimakkaasti ensipartion tullessa paikalle. Haastateltava antoi esimerkin rakennuspalon kuvaamisesta. Rakennus olisi hyvä kuvata sen jokaisesta kulmasta tarpeeksi kaukaa. Tällä tavalla kuvista näkee rakennuksen jokaisen sivun. Mahdollisuuksien mukaan voi kuvata myös 360 astetta rakennuksen ympäri, mutta kulmista otetut kuvat tärkeimmät. Valokuvaamiseen tasoon voi vaikuttaa valaistus, joka kuvaushetkellä on. (Haastateltava, 09.04.2020)

Haasteet riippuvat haastateltavan mukaan siitä minkälainen palo on ollut. Palopaikoilla teknisen tutkinnan haasteita ovat haastateltavan mukaan sääolosuhteet, sillä niihin ei voi itse vaikuttaa. Kohteen sortumis- tai romahtamisvaara tulee huomioida. Työturvallisuutena tulee myös huomioida, onko kohteesta esim. sähköt laitettu poikki. Kohteet voivat olla myös todella suuria, joten kaikkia toimenpiteitä ei kerralla välttämättä ehdi tekemään, silloin aikataulutus on tärkeää. Haasteena on myös, että palokunnan sammutus- ja raivaustyöt voivat viedä mukanaan oleellisia palojälkiä. Jälkivartiointiin tulee myös kiinnittää huomiota, sillä kohde voi syttyä uudelleen ennen kuin tekniikka on päässyt paikalle. (Haastateltava, 09.04.2020)

Ensipartio voi omilla toimillaan helpottaa tai vaikeuttaa teknisen tutkinnan tehtäviä haastateltavan mukaan. Mitä aikaisemmin ensipartio pääsee paikalle sitä parempi.

Ensiartion mennessä palopaikalle, jo matkalla voi kiinnittää huomiota vastaan tuleviin autoihin. Paikalla partion toimiin kuuluu liikenteen ohjaus, lisävahinkojen estäminen, alueen eristäminen, palokunnan häiriöttömän toiminnan turvaaminen. Ensiartion tulisi puhuttaa havainnoista silminnäkijöitä ja palokunnan henkilökuntaa, jos vain mahdollista. Partio voi tehdä havainnot, onko paikalla olevien ihmisten keskuudessa poikkeuksellista liikehdintää tai toimintaa. Paikalla oleva ihmisjoukko voidaan myös valokuvata, sillä jälkikäteen videolta voi myös huomata poikkeavaa liikehdintää ja milloin henkilöitä poistuu paikalta. Talvella kannattaa kiinnittää huomiota jalkineenjälkiin lumessa. Kohteesta voi tarkastaa löytyykö siitä minkäänlaisia murtojälkiä. (Haastateltava, 09.04.2020)

Kun ensiartio kirjaa ilmoituksen tulipalotehtävältä siihen tulee kirjata ajantasaiset ja relevantit tiedot ja yhteystiedot oikein. Ajankohtiin tulee kiinnittää huomiota, että ne ovat oikein. Kirjallista tuotosta voi sitten verrata valokuviiin ja päätellä täsmäävätkö ne. (Haastateltava, 09.04.2020)

4.5 Produkti

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön produkti on pienimuotoinen ohje poliisin ensiartion toimista tulipalopaikoilla. Produkti on noin 1 – 2 sivun mittainen tuotos, jossa on yleisimmät poliisin toimet tulipalopaikoilla listattuna. Ohjeesta saa hyvän käsityksen minkälaisia perustoimenpiteitä tulipalopaikoilla tulee tehdä. Ohjeen yhtenä tarkoituksena on myös saada kerättyä yleisimmät toimenpiteet yhteen listaan, josta ne ovat mahdollisimman helposti löydettävissä. Toimenpiteet, joita ohjeeseen on listattu ovat niin sanottuja perustoimenpiteitä. Halusin tehdä ohjeen, jossa on juuri perustoimenpiteet listattuna, jotta ohjeesta on hyötyä mahdollisimman monella ja erilaisella tulipalopaikalla.

Ohjeeseen on jaoteltu poliisin ensiartion yleisimmät operatiiviset toimenpiteet esim. liikenteenohjaus ja yleisimmät tutkinnalliset toimenpiteet esim. valokuvaaminen. Operatiivisien toimenpiteiden alle on listattuna tehtäviä toimenpiteitä, kun tulipalo ja sen sammutustyö on aktiivinen. Tutkinnallisten toimenpiteiden alle on listattu toimenpiteitä, joita tehdä, kun palo on saatu sammutettua ja tilanne ei enää ole aktiivinen. Toimenpiteiden alle on lyhyesti kirjoitettu selitys, miksi kyseisiä toimenpiteitä tehdään ja muita huomioon otettavia tietoja toimenpiteistä.

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö ja sen produkti julkaistaan Theseuksessa. Opinnäytetyö ja sen produkti ovat julkisia. Theseuksesta työstä ja ohjeesta kiinnostuneet voivat lukea sen ja hyödyntää opinnäytetyötä ja ohjetta omiin tarkoituksiinsa. Tarkoitus voi olla ohjeen käyttäminen tulipalopaikalla toiminnan tukena tai esimerkiksi työtä voi käyttää materiaalina aihepiiriin kuuluvan opinnäytetyön tekemisessä.

5. Pohdintaa opinnäytetyöstä

5.1 Arviointi

Opinnäytetyöllä tavoiteltiin pienimuotoisen, hyvän ja selkeän ohjeen tuottamista, joka helpottaa poliisin toimia tulipalopaikoilla ja, että opinnäytetyö toimii myös lisämateriaalina tulevaisuuden tulipaloaiheisia opinnäytetöitä varten. En missään vaiheessa prosessia pitänyt itselleni rimaa kovinkaan korkealla, mutta onnistuin mielestäni kohtuullisen hyvin tavoitteissani. Toki kehitettävää olisi, mutta ensimmäiseksi opinnäytetyökseni olen tyytyväinen aikaansaannokseeni. Aikataulutuksessa ja suunnitelmallisuudessa olisin voinut olla huomattavasti parempi ja se olisi varmasti helpottanut opinnäyteprosessiani.

Aikataulullisista ja työn laajuus syistä, opinnäytetyön produktia eli ohjetta ei laitettu jakeluun kenellekään, enkä ehtinyt keräämään palautetta ja käyttökokemuksia ohjeesta. Jakelu ja käyttökokemuksien kerääminen olisi kuitenkin ollut ohjeen toimivuuden ja hyötyjen arvioinnin kannalta tärkeä vaihe. Käyttökokemuksien keräämistä varten tulisi olla kohtuullisen pitkä ajanjakso. Tulipalotehtävät eivät kuitenkaan ole poliisin yleisimpiä tehtäviä ja ikinä ei voi tietää osuuko tehtävä juuri sille partiolle, jota on pyytänyt keräämään ohjeesta käyttökokemuksia ja havaintoja. Useamman asiantuntijahenkilön haastattelu opinnäytetyötä varten olisi ollut hyödyllistä, mutta se olisi lisännyt opinnäytetyön laajuutta entisestään.

Produktin ulkoasua olisi voinut kehittää näyttävämmäksi, mutta henkilökohtaiset taitoni visuaalisten asioiden luomisesta eivät ole hyvät. Jotta ulkoasun olisi saanut näyttäväksi, minun olisi täytynyt käyttää paljon aikaa ja perehtyä asiaan enemmän. Koin kuitenkin, että ohjeen näyttävän ulkoasun sijaan paljon tärkeämpää oli ohjeen sisällölliset asiat. Mielestäni ohje on validi, sillä sen tekemiseen on käytetty apuna aiheeseen liittyvää kirjallisuutta, poliisihallituksen ja laitosten laatimia ohjeita ja määräyksiä, asiantuntija haastattelua sekä omia kokemuksiani ja havaintojani, joita olen saanut toimiessani tulipalotehtävillä työharjoittelun aikana ja sen jälkeenkin.

5.2 Jatko- ja kehittämisideoita

Koska itselläni ei aikataulut riittäneet lähteä jakamaan ohjetta ja keräämään siitä palautetta, seuraava aiheesta kiinnostunut opiskelija voisi jatkaa tästä. Opiskelija voisi jakaa ohjetta haluamalleen kohderyhmälle ja kerätä heiltä palautetta ja kokemuksia

ohjeen toimivuudesta sekä hyödyistä ja heikkouksista. Palautteen perusteella seuraava opiskelija voisi kehittää ohjetta tarvittavaan suuntaan tai jopa vaikka laajentaa sitä kattavammaksi.

Yksi mahdollinen kohderyhmä, jolle seuraava opiskelija voisi ohjetta jakaa olisi hänen kurssilaisensa. Opiskelija voisi heti harjoittelun alkuvaiheessa jakaa ohjetta toisille opiskelijoille ja pyytää käyttämään ohjetta harjoittelun aikana tulevilla tulipalotehtävillä. Näin saataisiin mielestäni hyvä palaute ohjeen toimivuudesta, kun käyttäjällä ei vielä ole paljoa kokemusta tulipalopaikalla toimimisesta.

Aiheesta kiinnostunut opiskelija voisi myös kehittää aihetta siten, että valitsisi vain yhden tulipalotyypin, josta tekisi opinnäytetyön, esim. rakennuspalot. Omassa työssäni keskitytään yleisimpiin toimiin, jotka soveltuvat jokaiselle tulipalopaikalle yleisesti. Yhteen tulipalotyyppiin keskittymällä, kyseisen tulipalotyypin toimenpiteistä saataisiin näin erittäin laaja kuva ja kyseisen tulipalotyypin tehtävillä tehtäviin toimenpiteisiin pystyttäisiin syventyä huomattavasti tarkemmin.

Yksi kehittämisideoista, joka tulee mieleeni, on työn julkaiseminen siten, että se on mahdollisimman helppo saada konstaapelien käyttöön. Seuraava opiskelija, voisi selvittää esim. kyselyllä, mistä ohje olisi helpoin ja yksinkertaisin ladata.

6. Lähteet

6.1 Internet lähteet

Ketola, Johannes & Kokki, Esa 2019: Pelastustoimen taskutilasto 2014 – 2018
Luettavissa: http://info.smedu.fi/kirjasto/Sarja_D/D1_2019.pdf (Luettu 28.04.2020)

Pelastustoimi.fi/turvatietaa. Luettavissa: <https://www.pelastustoimi.fi/turvatietaa>
(Luettu 27.04.2020)

PRONTO – Dynaaminen koulutuskansio, onnettomuustyyppinvalinta 2015. Luettavissa:
https://www.pelastusopisto.fi/wp-content/uploads/2017/02/63021_c_onnettomuustyyppin_valinta.pdf (Luettu 27.4.2020)

PRONTO – Online tilastot. Luettavissa:
<https://prontonet.fi/Pronto3/online1/OnlineTilastot.htm#> (Luettu 28.04.2020)

Nordicfirestatistics.org. Luettavissa: <https://ida.msb.se/nfs#page=e6775bde-9e16-4a22-81a1-3ea2e5ec0821> (Luettu 14.06.2020)

6.2 Kirjalliset lähteet

Anttila, Henna 2019: Poliisin ja pelastustoimen yhteistyö Porissa Kanta-Porin paloaseman paloiesimiesten ja palomestarin näkökulmasta

Haapala, Teemu 2018: Palokuolemat Helsingissä 2010- luvulla: Tutkimus kuolemaan johtaneista tulipaloista ja poliisin palonsyöntutkinnasta

Hakala, Juha T. 2004: Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille

Kananen, Jorma 2015: Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitat opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun

Keskusrikospoliisi, Rikostekninen laboratorio 2013: Pohjoismainen palonsyöntutkinnan opas

Nurmi, Veli-Pekka & Suomen Palopäällystöliitto 2005: Palontutkinnan perusteet

Poliisihallitus 2018: Palonsyyn selvittämiseksi tehtävä tutkinta. Ohje. POL-2017-5503

Poliisihallitus 2018: Teknisen rikostutkinnan järjestäminen. Määräys. POL-2017-14876

Ränsi, Suvi 2018: Palokoirien koulutuksen nykytila, käyttömahdollisuudet ja hyödyt

Sisä-Suomen poliisilaitos 2020: Palonsyöntutkinta Sisä-Suomen poliisilaitoksessa.
Ohje. POL-2019-78503

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2004: Toiminnallinen opinnäytetyö

6.3 Lait

Esitutkintalaki 22.07.2011/805

Pelastuslaki 29.04.2011/379

Poliisilaki 22.07.2011/872

Rikoslaki 19.12.1889/39

LIITTEET

Liite 1 – Haastattelurunko

Liite 2 – Ensipartion toimet tulipalopaikalla: Ohje

Haastattelurunko

Haastateltava

1. Mikä on työnkuvasi, työkokemuksesi?

Palonsyöntutkinta

2. Arviolta, kuinka monta kertaa vuodessa tekninen tutkinta menee tulipalopaikalle Päijät-Hämeen alueella? Mitkä on yleisimpiä syytymissyitä?
3. Minkälaisilla kriteereillä tekninen tutkinta menee tulipalopaikalle? Tarvitaanko rikosepäily, henkilövahinko?
4. Minkälaisia toimenpiteitä tekninen tutkinta tekee palonsyöntutkinnassa?
5. Minkälaisia haasteita teknisessä tutkinnassa tulipalopaikoilla on?
6. Voiko poliisin kenttäpartio toimillaan tulipalopaikalla helpottaa tekniikan työtä?

Poliisin ensipartio tulipalopaikalla

7. Tulipalon laajuus varmasti vaikuttaa, mutta mitkä ovat ensipartion oleellisia tehtäviä tulipalopaikalla, jotta tutkinnalla olisi mahdollisimman hyvät lähtökohdat?
8. Olisiko kenttäpartioiden toimissa tulipalopaikoilla kehitettävää?
9. Kun ensipartio kirjaa ilmoituksen, mitkä ovat tärkeimmät tiedot, jota siitä tulisi löytyä, jotta tekniikka saisi mahdollisimman hyvän kuvan tapahtuneesta ennen paikalle menoa?
10. Voisiko kenttäpartio tehdä tulipalopaikoilla enemmän toimenpiteitä, jos tilanteen laajuus sallii?

Poliisin ja pelastuslaitoksen yhteistyö

11. Minkälaista yhteistyötä poliisi ja pelastuslaitos tekee Päijät-Hämeessä?

Ensiaptoimenpiteet tulipalopaikalla

Operatiiviset

LIIKENTEENOHJAUS

- Liikenteenohjauksen tarve voi riippua palopaikan sijainnista. Liikennevälinepalot voivat aiheuttaa haittaa liikenteelle, jolloin tarvitaan ohjaamista. Myös muissa paloissa palokunnan kaluston sijoittaminen voi olla hankalaa ja niitä joutuu pysäköimään tielle.

PELASTUSTOIMINNAN TURVAAMINEN

- Asukkaita usein liikkuu alueella, jossa pelastustyöntekijät toimivat. Rakennuspaloissa talojen asukkaat voivat jäädä alueelle, joten heidät on ohjattava riittävän kauas, että pelastustyöntekijöillä on työrauhaa.

LISÄVAHINKOJEN EHKÄISEMINEN

- Poliisin tehtäviin kuuluu myös lisävahinkojen ehkäiseminen. Asukkaita voi esim. yrittää päästä asuntoihin noutamaan tavaroitaan, vaikka se ei ole turvallista, asukkaat silloin ohjattava etäämmälle odottamaan, kunnes saa luvan, että on turvallista palata.

ALUEEN MAHDOLLINEN ERISTÄMINEN

- Palot kiinnostavat ihmisiä ja mediaa. Alueen voi eristää, jotta ihmiset eivät joudu vaara-alueelle tai ole pelastus- ja sammutustoiminnan tiellä.

TUTKINNALLISET

VALOKUVAAMINEN

- Esimerkkinä rakennuspalo: Kuvia rakennuksen jokaiselta kulmalta, riittävän kaukaa. Näin saadaan rakennuksen jokainen sivu kuviin näkyviin. Myös muissakin kuin rakennuspaloissa on hyvä kuvata kulmien suunnasta. Kuvia on myös suositeltavaa ottaa heti kohteeseen saavuttua.

SILMINNÄKIJÖIDEN/TODISTAJIEN PUHUTUS

- Milloin havaitsi palon, miten havaitsi (savu/liekit), kuka havaitsi palon, savun/liekkien määrä ja korkeus, yrittikö kukaan sammuttaa paloa, poistuiko paikalta kukaan.

KOHITEESSA OLLEEN PUHUTUS

- Mistä palo lähti, miten havaitsi, mistä kohdasta palo alkoi, missä oli ja mitä teki palon alkaessa, oliko paikassa kynttilöitä tai tupakoitu, valmistiko ruokaa. Henkilö voidaan myös puhalluttaa.

HAVAINNOT PAIKALTA/YLEISET TIEDOT KOHTEESTA

- Paikalla voidaan tehdä havaintoja esim. onko kohteessa murtojälkiä, epäilyttävää toimintaa yleisössä, sää- ja tuuliolosuhteet, talvella kengän jälkiä lumessa. Selvitetään kuka kohteen omistaa/hallitsee, onko kohteessa tehty sähkö- tai tulitöitä lähiaikana, onko varastoitu palavia aineita. Paikalle mentäessä voidaan tehdä havaintoja vastaan tulevista autoista, etenkin, jos on jo mentäessä tiedossa, että palo on tahallaan sytytetty.